

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

92.

KURYER WILENSKI. GAZETA URZEDOWA.

Вильна. ПЯТНИЦА, 23-го Ноября — 1845 — Wilno. PIĄTEK, 23-go Listopada.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Санктпетербургъ, 17 Ноября.

St. Petersburg, 17-go Listopada.

Ея Императорское Высочество Государыня Великая Княгиня Елена Павловна, съ Ихъ Императорскихъ Высочествами Государынями Великими Княжнами Марією Михайловною и Екатериною Михайловною, изволила возвратиться въ Понедѣльникъ, 12 числа, вечеромъ, въ С. Петербургъ, изъ путешествія за границу.

Jej Cesarska Wysokosc Wielka Kieznia Helena Pawlowna, z Ich Cesarskimi Wysokosciami Wielkimi Kiezniczkami Marya Michalowna i Katarzyna Michalowna, dnia 12-go t. m. wieczorem raczyła powrócić do St. Petersburga z podróży za granicę.

Высочайшимъ Приказомъ, даннымъ въ Палермо 22-го Октября, убитый Горцами, Замосцкаго Егерскаго Полка Подпоручикъ Нарбутъ, исключень изъ списковъ.

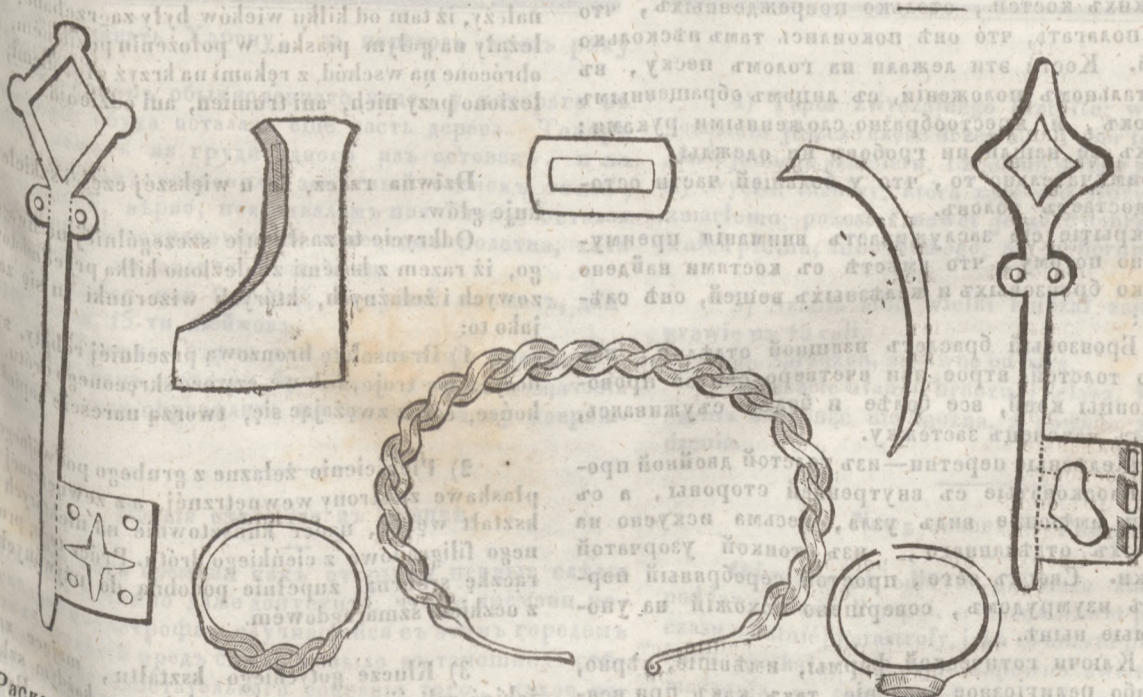
Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, dany w Palermo, 22 go Października, poległy w bitwie z Góralami Podporucznik Zamojskiego Półku Strzelców Narbut, wykreslony z listy rang.

С М Ъ С Ъ.

ROZMAITOŚCI.

О ПАМЯТНИКАХЪ ДРЕВНОСТИ, найденныхъ въ Веркахъ, въ имѣніи Князя Витгенштейна.

O ZABYTKACH STAROŻYTNOSCI, odkrytych w WERKACH, DOBRACH KIECIA WITGENSTEJNA.

Раскапывая землю на равнинѣ горы, возвышающейся круто надъ берегами Вилии, на вершинѣ которой красуются Верки, находящіяся въ 8 ми верстахъ

Kopiąc ziemię na równinie góry, wznoszącej się stromo nad brzegami Wilii, a której szczyt zdobia Werki, w odległości wiorst 8 powyżej miasta Wilna, znaleziono nie-

Его Императорское Величество, Высочайшимъ Указомъ, даннымъ Правительствующему Сенату въ 25-й день мѣсяца Апрѣля, дозволивъ Г. Министру Государственныхъ Имуществъ сдѣлать на въ-которое время поѣздку за границу, благоволивъ возложить на него, не прерывая во время поѣзда до границы и обратно занятій, обозрѣть на пути всѣ подвѣдомственныя Министерству Государственныхъ Имуществъ части.

По исполненіи сего Высочайше возложеннаго на Г. Министра обозрѣнія, возвратившись нынѣ въ С. Петербургъ, онъ вступилъ, съ разрѣшенія Его Императорскаго Высочества Государя Наслѣдника Цесаревича, въ управленіе Министерствомъ Государственныхъ Имуществъ, на основаніи вышеизясненнаго Высочайшаго Указа.

13-го числа скончался здѣсь, въ С. Петербургѣ, къ общему сожалѣнію, одинъ изъ самыхъ трудолюбивыхъ ученыхъ Русскихъ, Членъ Императорской Академіи Наукъ по Отдѣленію Русскаго Языка и Словесности, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ Дмитрій Ивановичъ Языковъ. Послѣднимъ трудомъ его было изданіе Записокъ Дюка Лирійскаго; вмѣстѣ съ тѣмъ онъ занимался приготовленіемъ къ изданію „Историческаго, Географическаго и Археологическаго Церковнаго Словаря“, надъ которымъ трудился болѣе тридцати лѣтъ.

— 6-го Ноября скончался въ С. Петербургѣ Генералъ-Маіоръ Князь Дмитрій Егоровичъ Баграціонъ-Имеретинскій.

Варшава, 18 Ноября.

Вчера, въ 10 часовъ вечера, скончался на 62 году отъ роду Статсъ-Референдарій Павелъ Глушинскій, Директоръ Польскаго Банка и Кавалеръ орденовъ: Св. Владимира 3-й степени, Св. Станислава 2-й степени со звѣздой и Прускаго Краснаго Оrlа 3-й степени.

— Здѣсь получено извѣстіе, что чудотворная икона Богоматери, находящаяся въ часовнѣ Ясногорскаго Монастыря въ Ченстоховѣ, обкрадена, за нѣсколько дней предъ симъ, но святотатцевъ до сихъ поръ не открыли; они ворвались въ часовню, разломавъ замки. Кромѣ многихъ предметовъ, менѣе цѣнныхъ, похищены: кораллы, урианскій жемчугъ, гранаты, золотыя цѣпи, золотыя медали и деньги изъ кружокъ.

отъ города Вильны, открыли недавно множество человѣческихъ костей, столько поврежденныхъ, что должно полагать, что онѣ покоились тамъ нѣсколько столѣтій. Кости эти лежали на голомъ песку, въ горизонтальномъ положеніи, съ лицомъ обращеннымъ на востокъ, и крестообразно сложенными руками; при нихъ не нашли ни гробовъ ни одежды.

Примѣчательно то, что у большей части остововъ недостаетъ головъ.

Открытие сіе заслуживаетъ вниманія преимущественно потому, что вмѣстѣ съ костями найдено нѣсколько бронзовыхъ и желѣзныхъ вещей, онѣ слѣдующія:

1) Бронзовый браслетъ изящной отдѣлки, изъ довольно толстой, втрое или вчетверо свитой проволоки, концы коей, все болѣе и болѣе суживаясь, образуютъ наконецъ застежку.

2) Желѣзные перстни—изъ толстой двойной проволоки, плоскатыя съ внутренней стороны, а съ наружной имѣющія видъ узла, весьма искусно на нѣкоторыхъ отдѣланныхъ, изъ тонкой узорчатой проволоки. Сверхъ сего, простой серебряный перстень съ изумрудомъ, совершенно похожій на употребляемые нынѣ.

3) Ключи готической формы, имѣвшіе, вѣрно, какое-либо религиозное значеніе, такъ какъ при всякомъ остовѣ нашли ихъ по крайней мѣрѣ по одному. Можетъ быть, язычники клали ихъ въ томъ убѣжденіи, что они должны служить покойникамъ для того, чтобы отпирать врата къ вѣчному блаженству. Въ такомъ случаѣ, обычай сей согласенъ бы былъ съ обыкновениемъ древнихъ Римлянъ, которые также клали въ ротъ покойникамъ монеты, которыя слѣ-

ЖЕГО ЦЕСАРСКА МОЩЬ, przez Najwyższy Ukaz, даны Rządzącemu Senatowi w dniu 25 zeszłego kwietnia, dozwoliwszy P. Ministrowi Dóbr Skarbowych wyjechać na czas niejaki za granicę, raczył włożyć na niego obowiązek, ażeby nie przerywając swych zatrudnień w czasie swej podróży do granicy i na powrót, obejrzał po drodze wszystkie wydziały do Ministerjum Dóbr Skarbowych należące.

Po skutecznieniu tego Najwyżej powierzonego sobie obejrzenia, P. Minister powróciwszy teraz do St. Petersburga, z rozstrzygnięcia JEHO CESARSKIEJ WYKOSCI CESARZEWICZA NASTĘPCY, objął znowu zarząd Ministerjum Dóbr Skarbowych, na mocy wyżej wymienionego Najwyższego Ukazu.

Dnia 13-go umarł w St. Petersburgu powszechnie żalowany, jeden z najpracowitszych Rosyjskich uczonych, Członek CESARSKIEJ Akademii Nauk Wydziału Rosyjskiego Języka i Litteratury. Rzeczywisty Radca Stanu Dymitr Jazykow. Ostatnią pracą jego było wydanie Pamiętników Xięcia Liry; prócz tego zajmował się także przygotowaniem do druku „Kościełnego Słownika pod względem Historycznym, Jeograficznym i Archeologicznym;“ nad którym przeszło trzydzieści lat pracował.

— Dnia 6 go Listopada umarł także w Petersburgu General-Major Xiąże Dymitr Bagration-Imeretyński.

Warszawa, 18 listopada.

Wczoraj o godz. 10-jej w nocy, zakończył życie w wieku lat 62, JW. Referendarz A. Paweł Gluszyński, Dyrektor Banku Polskiego, Kawaler Orderów: Św. Włodzimierza 3-jej klasy; Św. Stanisława 2-jej klasy z gwiazdą, i Pruskiego Orła Czerwonego 3-jej klasy.

— Otrzymano tu wiadomość, że słynący tyłu cudami Obraz Boga Rodzicy w kaplicy Klasztoru Jasnogórskiego w Częstochowie, okradzionym został przed kilku dniami przez niewysledzonych dotąd złoczyńców, którzy się tam przez gwałtowne wyłamanie zamków dostali. Oprócz wielu przedmiotów mniejszej wartości, skradziono korale, perły uryańskie, granaty, łańcuchy złote, medale złote i pieniądze ze skarbon.

dawno wiele kości ludzkich, tak uszkodzonych, że wnosić należy, iż tam od kilku wieków były zagrzebane. Zwłoki te leżały na gołym piasku, w położeniu poziomym, głowami obrócone na wschód, z rękami na krzyż złożonemi; nie znaleziono przy nich, ani trumien, ani odzienia.

Dziwna rzecz, że u większej części szkieletów brakuje głów.

Odkrycie to zasługuje szczególnie na uwagę dla tego, iż razem z kośćmi znaleziono kilka przedmiotów bronzowych i żelaznych, których wizerunki tu się załączają jako to:

1) Bransoletę bronzową przedniej roboty, z grubego dosyć, we troje, lub we czworo skręconego drótu, którego końce, coraz zwężając się, tworzą nareście zapiniekę.

2) Pierścienie żelazne z grubego podwójnego drótu płaskawe ze strony wewnętrznej, a z zewnętrznej mające kształt węzła, uader kunsztownie na niektórych zrobione filigranowo z cienkiego drótu. Prócz tego, prostą obrączkę srebrną, zupełnie podobną do używanych teraz z oczkiem szmaragdowym.

3) Klucze gotyckiego kształtu, mające zapewne jakieś religijne znaczenie, gdyż przy każdym szkieletcie znaleziono przynajmniej po jednym kluczu. Być może iż poganie kładli je w tѣm przekonaniu, że posłużą do otwarcia zmarłym bram do wiecznego szczęścia. W takim razie, zwyczaj ten zgadzałby się z obyczajem starożytnych Rzymian, którzy także kładli w usta zmarłych monety, na opłatę Charonowi za przeprawę w łodzi przez rzekę Styx.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція.

Парижъ, 14 Ноября.

Въ здѣшнихъ журналахъ сообщаютъ слѣдующія подробности о новомъ военномъ министрѣ: Генералъ-лейтенантъ Молинь де Сень-Ионъ, родился въ Лионѣ, 29 Января 1786 года, и воспитывался въ военномъ училищѣ во Фонтенебло. Въ лагерьъ подъ Булонью, состоялъ онъ въ чинѣ подпоручика 13 драгунскаго полка; потомъ совершилъ кампаніи 1805, 1806 и 1807 годовъ. Въ Пултускѣ былъ произведенъ въ поручика и назначенъ вскорѣ адъютантомъ къ генералъ-лейтенанту графу Рейль, бывшему начальникомъ штаба при маршалѣ Массенѣ. Состоя въ семь званихъ, находился онъ при осадѣ Стральзунда, а въ 1808 году, въ Каталоніи. При взятіи крѣпости *Roses*, отличился особенною храбростію; на полѣ сраженія подъ Ваграмомъ, за оказанное мужество, произведенъ въ капитана, получилъ титулъ барона и помѣстье во Франкони. Вскорѣ затѣмъ посланъ онъ былъ въ Испанію, гдѣ находился во всѣхъ важныхъ сраженіяхъ, и произведенъ въ эскадронные командиры. Въ сраженіи подъ Сень Жанъ де Люзь онъ былъ тяжело раненъ. Во время первой реставраціи, находился не у дѣлъ. Наполеонъ, по возвращеніи съ острова Эльбы, назначивъ его дежурнымъ офицеромъ, давалъ ему важныя порученія, и послѣ Ватерлооской битвы, произвелъ его въ полковники. Но правитель-ство реставраціи не хотѣло признать его въ этомъ чинѣ: онъ былъ помѣщенъ въ списокъ неслужащихъ офицеровъ, въ звани эскадроннаго командира, и по распоряженію маршала Сира опредѣленъ по управленію военными припасами. Въ подполковники произведенъ онъ, по старшинству, въ 1830 году, а чрезъ годъ, 22 Февраля 1831, произведенъ и въ полковники, хотя чинъ сей пожалованъ ему былъ Наполеономъ, еще за 15 лѣтъ предъ тѣмъ. Въ 1834 году отправленъ былъ въ главную квартиру испанскаго генерала Родила, и по возвращеніи, произведенъ въ генералъ-майоры. Въ 1842 г. назначенъ директоромъ департамента военнаго министерства, а въ слѣдующемъ 1843 г. въ Ноябрѣ мѣсяцѣ, произведенъ въ генералъ-лейтенанты.

— Оппозиціонные журналы порицаютъ выборъ военнаго министра, и упрекаютъ кабинетъ въ безсиліи. Въ *Constitutionnel* пишутъ, что нѣсколькимъ генераламъ и перамъ предложена была эта должность, но что ни одинъ изъ нихъ не согласился принять оную, и потому кабинетъ вынужденъ возвести въ званіе пера, генерала Молинь де Сень-Ионъ.

— Въ нѣкоторыхъ здѣшнихъ обществахъ утверждаютъ, что маршалъ Бюжо намѣренъ отложить войну въ Альжиріи до самой весны, и что тогда только

должно отдавать Харону, за перевозъ чрезъ рѣку Стиксъ.

4) Топоръ обыкновеннаго вида, у котораго въ отверстіи обуха осталась еще часть дерева. Топоръ этотъ лежалъ на груди одного изъ остоновъ, и на одной сторонѣ сохранилъ замѣтный оттискъ ткани, служившей, вѣрно, покрываломъ покойнику; остался еще хорошо сохранившимся лепестокъ полотна, хотя и толстый, но отличной отдѣлки.

5) Сабля или большой загнутый кивжалъ, длиною около 15-ти дюймовъ.

6) Пряжка, вѣрно для застѣгиванія пояса.

Наконецъ остатки бронзы и желѣза, назначенія коихъ не азъ опредѣлить по значительному поврежденію.

Новыя открытія въ Помпѣи.

Съ того времени какъ открыты первые слѣды Помпѣи, и можно даже допустить, что со времени позвѣстной катастрофы, случившейся съ этимъ городомъ за 18 столѣтій предъ симъ, не было въ тамошнихъ стѣнахъ болѣе блистательнаго собранія того, какое находилось тамъ 20 Октября сего года. 1,700 членовъ ученаго конгресса, собравшихся теперь въ Неаполѣ, посѣтили сего числа базилику и форумъ, и прогуливались подъ колоніями и стѣнами. Министръ внутреннихъ дѣлъ, для доставленія ученымъ особеннаго удовольствія, приказалъ, спустя часъ послѣ ихъ прибытія, пристуити значительному числу работницъ

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Франція.

Парыжъ, 14 listopada.

Дzienniki tutejsze udzielają następujących szczegółów o nowym Ministrze wojny: Jenerał-Porucznik Moline de St. Yon urodził się w Lyonie 29 stycznia 1786 roku. Nauki pobierał w szkole wojskowej w Fontainebleau. W obozie pod Boulogne znajdował się w stopniu Podporucznika 14-go półku dragonów; następnie odbywał wyprawę w 1805, 1806 i 1807 roku. W Pułtusk mianowany Porucznikiem, został wkrótce Adjutantem Jenerał-Porucznika Hr. Reille, szefa sztabu Marszałka Masseny. Z Jenerałem swoim znajdował się przy oblężeniu Sztralzundu i w 1808 w Katalonii. Przy zdobywaniu twierdzy *Roses* odznaczył się rzadką walecznością, a na polu bitwy pod Wagram, za okazaną odwagę, otrzymał stopień Kapitana, tytuł Barona i uposażenie w Frankonii. Wkrótce potem posłany znów został do Hiszpanii, gdzie się na wszystkich ważnych znajdował bitwach, i dostąpił stopnia szefa szwadronu. Pod St. Jean de Luz otrzymał ciężką ranę. Za pierwszszą restauracyi był nieczynnym. Napoleon, za powrotem z Elby, mianował go swoim oficerem służbowym, i dawał mu ważne zlecenia, a po bitwie pod Waterloo, mianował go Półkownikiem. Atoli restauracya nie uznała tego stopnia; umieszczono go jednakże na liście oficerów nieczynnych, w stopniu szefa szwadronu, a Marszałek St. Cyr przeznaczył go do dyrekeji jenerałnej zapasów wojennych. Stopień Podpółkownika otrzymał ze starszeństwa dopiero 14 stycznia 1830 r., w roku zaś następnym, d. 22 lutego, mianowany został powtórnie Półkownikiem, lubo ten stopień jeszcze przed 15 laty od Napoleona otrzymał. W r. 1834 wysłany był przez Ministra wojny do głównej kwatery hiszpańskiego Jenerała Rodila, a za powrotem mianowany został Jenerał Majorem. W r. 1842 otrzymał dyrekeję wydziału w ministerstwie wojny, a w roku zeszłym, w Listopadzie, wyniesiony został na stopień Jenerał Porucznika.

— Dzienniki opozycyjne ganią wybór Ministra wojny, i zarzucają słabość gabinetowi. *Constitutionnel* twierdzi, że wzywano do gabinetu kilku Jenerałów i Parów, ale żaden z nich nie chciał przyjąć tego urzędu; i dla tego gabinet zmuszony był udzielić parostwo Jenerałowi Moline de St. Yon.

— W niektórych towarzystwach tutejszych utrzymują, że Marszałek Bugeaud przeciągnie wojnę w Algeryi aż do wiosny, i wtedy dopiero wkroczy do Marokko. Z téj

4) Topor zwyczajnego kształtu; w otworze obucha pozostała jeszcze część drzewa. Topor ten leżał na pierśiach jednego szkieletu, i z jednej strony zachował wyraźny wycisk tkaniny, która zapewne służyła za przykrycie zmarłemu; pozostał nawet jeszcze dobrze zachowany kawałek płótna, lubo grubego, ale wybornie tkanego.

5) Szabla albo wielki kindżał zakrzywiony, długi prawie na 15 cali.

6) Sprzążka, zapewne od pasa.

Wreszcie utamki brązu i żelaza, których przeznaczenia odgadnąć nie można, z powodu znacznego uszkodzenia.

Nowe odkryty w Pompeii.

Od czasu jak odkryto pierwsze ślady drżemącego pod lawą miasta Pompei, a można nawet przypuścić, iż od czasu ostatniej katastrofy, jaka to miasto przed XVIII wiekami spotkała, nie było zapewne świetniejszego zgromadzenia w tamiecznych murach nad to, które tam dnia 20-go października b. r. się zebrało. 1,700 członków kongressu uczonych, zebranego obecnie w Neapolu, napełniało w tym dniu bazylikę, forum, świątynię miasta Pompei, i przechadzało się w cieniu jego kolumn i murów. Minister spraw wewnętrznych, celem zjednania uczonym szczególniej przyjemności, kazał w godzinę po ich przybyciu przystąpić znacznej liczbie robotników do

вторгнется въ Марокко. Абд-эль-Кадеръ, пользуясь этимъ замедленіемъ, уводитъ въ мароккскія владѣнія племена подвластныхъ Франціи, и имѣеть уже бо ве 20,000 ч. годныхъ къ бою. Если маршалъ не влечетъ непріятельскихъ дѣйствій, Эмиръ противопоставитъ ему многочисленную армию всвою.

— По частнымъ письмамъ изъ Орана, Абд-эль-Кадеръ, послѣ продолжительнаго колебанія, согласился на раздѣльнѣ плѣнныхъ, но требуетъ трехъ Арабовъ за одного Француза.

— Въ *Journal des Débats* вычисляють важныя услуги французскаго посланника въ Константинополь, который, не только что достигъ предначертанной цѣли въ дѣлахъ Сиріи, но исполнилъ это одинъ, безъ всякой помощи. Этотъ журналъ видитъ въ назначеніи посланникомъ въ Парижъ Решида-Паши, министра иностранныхъ дѣлъ, доказательство дружественнаго расположенія Порты.

— Слухи, будто бы французскій посланникъ, баронъ Алле де Сипре, примирился съ мексиканскимъ правительствомъ, не оправдались. Отношенія совершенно прекращены. Французскій посланникъ хотѣлъ отправиться на первомъ пакетботѣ въ Гаванну, съ своимъ семействомъ и всею миссією, и тамъ ожидать дальнѣйшихъ приказаній своего правительства.

— Говорятъ, что и правительство намѣрено очистить Маркизовы острова.

— Расходы въ нынѣшнемъ году на празднества по ордену почетнаго легіона простираются слѣшкомъ до 7,000,000 франк.

— Въ *Constitutionnel* пишутъ, что министры намѣрены потребовать отъ палаты 80,000 франк. для двухъ новыхъ кардиналовъ.

16 Ноября.

Вчера вечеромъ, въ Сентъ-Клу, герцогиня Ормальская благополучно разрѣшилась отъ бремени сыномъ, который при совершеніи вчера св. крещенія нареченъ: Людовикомъ, Филиппомъ, Марією, Леопольдомъ, и наименованъ принцемъ Конде.

— Здѣсь получены изъ Танжера извѣстія, отъ 3-го Ноября, по коимъ волненіе въ Марокко не утихаетъ, и народъ въ окрестностяхъ Мелиллы явно возсталъ. Въ *Journal des Débats* сообщаютъ, по письмамъ изъ Танжера, отъ 2 Ноября, что въ Марокко, между городомъ Таза, горами Рифъ и Ушда, и нашими границами, обнаруживается сильное волненіе.

— Въ *Courrier de Marseille* пишутъ, отъ 9 с. м. изъ Флоренціи, что Ибрагимъ-Паша оставилъ Сентъ-Джудіанскія воды, и 13 го числа отправился изъ Ливорно въ Генуу. Посѣтивъ этотъ городъ, онъ отплыветъ въ Тулонъ, гдѣ ему хочется осмотрѣть арсеналъ. Въ Марсель прибудетъ онъ въ исходѣ сего мѣсяца, и послѣ кратковременнаго пребыванія, отправится къ водѣмъ Верно, для окончанія леченія.

ковъ къ раскапыванію развалинъ. Въ 11-мъ часу утра, когда всѣ присутствовавшіе находились на улицѣ Фортуны, начата была работа. Въ скоромъ времени открыли незначительный фонтанъ, на коемъ возвышалась огромная мраморная плита, поддерживаемая четырьмя львиными лапами. Бронзовое кольцо, трубы и водопроводы убѣдили зрителей, что это былъ одинъ изъ городскихъ колодезей. Вблизи нашли остовъ женщины, застигнутой потокомъ лавы въ ту мигтту, когда она за 1800 лѣтъ черпала воду кувшиномъ. Въ нѣсколькихъ шагахъ далѣе, открыли уголь дома, который, по видимому, принадлежалъ зажиточному хозяину. Здѣсь нашли разную посуду изъ желтой мѣди, въ видѣ той, кака я употребляема была для приготовленія конфетовъ, два небольшие треножника, два большіе бронзовые сосуда, нѣсколько малыхъ сосудовъ, ручки коихъ изображали гениевъ съ поджатыми ножками и поднятыми вверхъ руками, нѣсколько хрустальныхъ бокаловъ, а также значительное число глиняной посуды и котловъ, изъ чего можно предполагать, что въ этой части зданія была нѣкогда кухня или кладовалъ. Въ створѣ лежала еще кучка денегъ, покрытыхъ ржавчиною, случайно положенныхъ тамъ ключникомъ. Все собраніе вышло отсюда исполненное грустныхъ чувствъ, при видѣ тѣлности всего земнаго.

звѣлки корzysta Abd-el-Kader: wprowadza bowiem ziemię Marokkańską plemiona należące do Francji, iliczy już przeszło 20,000 ludzi zdolnych do boju. Jeżeli więc Marszałek Bugeaud wcześniej nie zapobieży temu Emir wystawi liczne wojsko na wiosnę.

— Według listów prywatnych z Oranu, Abd el-Kader, po długim rokowaniu, miał się skłonić do wymiany jeńców, żąda jednak trzech Arabów za jednego Francuza.

— *Journal des Débats* wystawia ważne usługi Posła francuzkiego w Stambule, który nie tylko w kwestyi Syryjskiej dopiął celu swych żądań, ale nadto sam jeden, bez żadnej pomocy, rzecz tę do końca doprowadził. W mianowaniu Posła w Paryżu Reszyda-Baszy, Ministrem spraw zagranicznych, widzi pomieniony dziennik przyjaźne dla Francji usposobienie Porcy.

— Nie potwierdziła się pogłoska, jakoby Posel francuzki, Baron Alleye de Cyprey, miał się pojednać z rządem Meksykańskim. Zerwanie stosunków jest zupełne. Posel francuzki miał na pierwszym statku pocztowym odplynieć do Hawany, z rodziną swoją i całym składem poselstwa, gdzie oczekiwać będzie na dalsze rozkazy swego rządu.

— Mówią, że rząd ma zamiar opuścić wyspę Markizy.

— Wydatki w tym roku na order legii honorowej, wynioszą przeszło 7,000,000 fr.

— *Constitutionnel* donosi, że Ministrowie mają żądać od Izby 80,000 fr. dla dwóch nowych kardynałów.

Dnia 16 listopada.

Dnia wczorajszego wieczorem, w pałacu St. Cloud, Xiężna Aumale wydała szczęśliwie na świat syna, który otrzymał na chrzczenie św., wczoraj tamże odbyłym, imiona: Ludwik, Filip, Marya, Leopold, tudzież tytuł Xięcia de Condé.

— Przez Tulon, dochodzą nas wiadomości z Tangeru, pod datą 3 listopada. Według nich, w Marokko panuje powszechne poruszenie, a ludność Marokkańska w okolicy Melilla otwarcie sztandar buntu podniosła. *Journal des Débats* donosi także, według listów otrzymanych pod dniem 2 m listopada z Tangeru, iż w państwie Marokkańskim, między miastem Tazą i górami Rif, a Uszdą i naszymi granicami, okazuje się silne wzburzenie.

— *Courrier de Marseille* donosi, pod d. 9 m. b. m., z Florencyi, iż Ibrahim Basza opuścił kąpiele w San-Giuliano, i d. 13 z Livorno uda się do Genui. Zwiedziwszy to miasto, Ibrahim popłynie do Talonu, gdzie szczególniej pragnie obejrzeć arsenal. Do Marsylii przybędzie dopiero w końcu miesiąca, i po krótkim pobycie, uda się do wód Vernet, dla dokonania kuracyi.

kopania w tym starożytnym grodzie. O 11-ć przed południem, gdy wszyscy obecni na ulicy Fortuany się znajdowali, rozpoczęto robotę. Niezadługo odkopano małą fontannę, na której wznosiła się ogromna tafa marmurowa, spoczywająca na czterech lwich łapach. Pierścieni spizowy, rury i spusty, przekonały wnet widzów, iż to była jedna z publicznych studzien. W pobliżu znaleziono zwłoki niewiasty, którą potok lawy ogarnął w chwili, gdy przed 1800 laty wodę dzbanem czerpała. O kilka kroków dalej odkopano róg domu, który zdawał się należeć do zamożnego właściciela. Znajdowały się tam różne naczynia miedziane, w kształcie naczyń używanych do smażenia konfitur, dwa małe trójnogi, dno większego spizowego naczynia, kilka naczyń, których antaby wyobrażały małych jeniuszów ze skróczonymi nóżkami i wystającymi w górę rękoma, kilka szklanych puhabów, oraz znaczna liczba naczyń glinianych i kotłów, z czego wnosić można, iż w tej części budynku była niegdys kuchnia albo spizarnia. Na uboczu leżała jeszcze kupka zerdzewiałych pieniędzy, które zapewne szafarz niegdys tam położył. Całe zgromadzenie wróciło przejęte podziwieniem, na widok znikomości wszystkiego, co jest ziemskim.

— В Альжирѣ, 10-го Ноября, получены извѣстія о дѣйствіяхъ маршала Бюжо, который 5-го сего мѣсяца находился въ странѣ обитаемой племенемъ Коравинъ, на южной отлогости горъ Бени Урагъ. Герцогъ Исли, послѣ нѣсколькихъ диверсій, что бы ввести этимъ въ заблужденіе непріятеля, послалъ легкую колонну на племя Бени-Тигриэтъ, котораго убито 100 Арабовъ, 200 взято въ плѣнъ и захвачено до 6,000 штукъ рогатаго скота. Племя Бени-Амеръ немедленно сдалось маршалу безусловно, который приказалъ ему покинуть горы, и отправилъ оное въ Тениэтъ-эль-Гаадъ, установивъ начальникомъ оного Амеръ бенъ-Феррата, человека испытанной вѣрности. За симъ маршалъ пошелъ къ высокимъ горамъ, на границу Уэдъ Харженъ, куда, какъ сказываютъ, укрылось много туземцевъ.

— Шерифъ, котораго Арабы называютъ Бу-Мазъ, равно какъ и всѣхъ тѣхъ, которые сражаются за вѣру, взбунтовалъ племя, обитающее на берегахъ Шелфи, между Орлеанвилемъ и Милиану. Генералъ Комаль, получивъ о томъ извѣстіе, поспѣшилъ на Милиану, чтобы удержать въ повиновеніи спокойнаго племени, и приостановить распространеніе зла. Племя Бени-Дугъ-Дугъ, опасаясь неизбежнаго наказанія въ случаѣ, если бы послушалось навѣтовъ фанатическому команданту. Арестованный шерифъ еще молодъ; онъ не старше 20—22 лѣтъ; на предложенные ему вопросы, отвѣчалъ съ неизменною дерзостію, что онъ посланникъ Бога и великаго марабута, и что ему поручено возмутить западные племена и увѣрить, что вѣра Магомета одержитъ верхъ. Въ послѣдніе мѣсяцы, это уже четвертый случай въ Альжиріи, что племена арестуютъ шерифовъ, посланныхъ взбунтовать ихъ. По извѣстіямъ изъ Mostaganem, положеніе дѣлъ около Маскары благоприятно. Многія изъ тамошнихъ племенъ сдались генералу Ламорисьеру. Генералъ Буржоли совершилъ 31-го Октября и 1-го Ноября два набѣгана на племя Флита, при чемъ непріятель потерялъ до 200 волюкъ, а въ томъ числѣ 50—60 воиновъ.

— Въ Гонотулу, столицѣ сандвичевыхъ острововъ, имѣеть быть учреждено французское консульство; Королевство на Сандвичевыхъ островахъ есть самое богатѣе въ порядкѣ, народонаселеніе простирается до 500,000, а произведенія природы весьма разнообразны. Въ этой странѣ растутъ: индиго, кофе, хлопчатина, табакъ, оливковыя деревья, сахарный тростникъ, и вообще нѣжныя растенія; царствующій вивъ на сандвичевыхъ островахъ Король Камехамеха, есть мужъ просвѣщенный и благопріятель Франціи. Франція отправляетъ туда свои вина и парижскія издѣлія. Одинъ изъ приближенныхъ совѣтниковъ Короля—есть Французъ, а племянникъ Короля, наследникъ престола, былъ воспитанъ въ дворянскомъ училищѣ, гдѣ французскіе миссіонеры преподавали—исторію, географію и естественныя науки. Два года тому назадъ, Король отправилъ во Францію посольство; Англія и Соединенные Штаты имѣли тамъ по сіе время своихъ консуловъ. Въ *Galvanis Messenger* утверждаютъ, что посланный Французъ, совѣтникъ, есть американскій миссіонеръ Ричардсъ, который уже 20 лѣтъ какъ живетъ въ Гонотулу и ввелъ на сандвичевыхъ островахъ образованность.

17 Ноября.

Правительство получило вчера официальное донесеніе, о взятіи, соединенными силами Франціи и Англіи, портового города Колонна, принадлежащаго аргентинской республикѣ.

— Отправленному на прошедшей недѣлѣ въ Марокко агенту министерства иностранныхъ дѣлъ поручено, какъ слышно, склонить тамошняго Султана Абд-эль-Рамаана, дабы онъ вошелъ съ формальнымъ требованіемъ объ интервенціи Франціи. Министерство наше хотѣло бы имѣть въ рукахъ такое требованіе, дабы оправдать предъ Англіею вторженіе французскихъ войскъ въ предѣлы Марокко. Между тѣмъ маршалу Бюжо предписано не предпринимать противъ Эмира никакихъ рѣшительныхъ дѣйствій. Г. Гизо хочетъ также представить этотъ документъ при открытіи сѣданъ палаты.

— В Algierze, 10-го listopada odebrano doniesienia o dzialaniach Marszałka Xięcia Isly, który 5-go tegoż miesiąca znajdował się wśród pokolenia Koraisz, na południowej spadzistości gór Beni Urag. Xiążę Isly, po kilku pochodach, odbytych w celu wprowadzenia w błąd nieprzyjaciela, wysłał lekką kolumnę na pokolenie Beni-Tigriet, dla wykonania napaści, skutkiem której 100 Arabów poległo, 200 wzięto w niewolę, i zdobyto około 6 000 sztuk bydła. Pokolenie Beni-Amer natychmiast poddało się na łaskę Marszałkowi, który mu rozkazał opuścić góry i posłał je do Teniet-el-Haad, przelożywszy nad niemi Basz-Agę Amer Ben-Ferrat, człowieka doświadczonej wierności. Marszałek następnie udał się ku wysokim góróm, będącym na granicy Ued-Harzeni, gdzie, jak słyhać, liczne krajowców tłumy miały szukać schronienia.

— Szeryf, którego Arabowie nazywają Bu-Maza, podobnie jak wszystkich tych co w tej chwili głoszą wojnę świętą, wzburzył pokolenia mieszkające nad Szelifem, między Orleánsville i Milianah. Zawiadomiony o tem Jen. Comman, pośpieszył natychmiast do Millany, dla utrzymania pokoleń spokojnych w uległości i dla zapobieżenia szerzeniu się zlego. Pokolenie Beni-Zug Zug, lękając się kary, jakaby go nie minęła, gdyby usłuhał poduszcezeń fanatyka Bu-Mazy, ujęło go i dostawiło komendantowi Miliany. Uwięziony szeryf jest człowiek młody, na niewiecej jak 22; z zuchwałością nie do uwierzenia odpowiedział na czynione mu zapytania, iż jest posłańcem Boga i wielkiego Marabuta, i że mu poruczono podburzyć pokolenia zachodnie, i zapewnić zwycięstwo wierze Mahometa. Już to od kilku miesięcy, w okręgu Algierskim czwarty zdarza się przykład, iż szeryf zostaje uwięziony przez to właśnie pokolenie, które podburzyć zamierzał. Według doniesień z Mostaganem, stan rzeczy około Maskary jest zadowolający; wiele pokoleń tamecznych poddało się Jenerałowi Lamoricière. Jenerał Bourjolly, wykonał 31 października i 4-go listopada dwie napaści na pokolenie Flitah, przy których nieprzyjaciel stracił około 200 ludzi, a w tej liczbie 50 do 60 wojowników.

— W Honolulu, stolicy wysp Sandwichskich, ma być ustanowiony konsul francuzki. Królestwo Sandwichskie jest najpotężniejsze w tej części świata; ma administracyę porządną, 500,000 ludności, i obfituje w płody wszelkiego rodzaju. W kraju tym udają się wybornie: indygo, kawa, bawełna, oliwa, cukier, tytoń i delikatne drzewa. Król panujący obecnie na wyspach Sandwichskich, Kamehameha, jest światłym i sprzyjającym Francuzom. Francya wysła tam swoje wina i wyroby Paryżkie. Jeden z doradców Króla jest rodowitym Francuzem, a jego synowie, będący domysłaym następcą tronu, A. Lilo-hillo, wychowany był w szkole szlacheckiej, gdzie misyonarze francuzcy wykładali historię, geografiją i umiejętności przyrodzone. Przed dwoma laty, Król wysłał poselstwo do Francyi; jednakże dotychczas sama tylko Anglia i Stanv-Zjednoczone utrzymywali tam Konsulów. *Galvanis Messenger* utrzymuje, że tym mianowanym Francuzem jest misyonarz Amerykański Richards, który od lat 20 tu mieszka w Honolulu i jest twórcą cywilizacyi wysp Sandwichskich.

Dnia 17 listopada.

Rząd otrzymał wczoraj, drogą urzędową, wiadomość o zdobyciu, przez połączone siły Francyi i Anglii, portu Aalouna, należącego do Rzeczypospolitej Argentynskiej.

— Agent ministerstwa spraw zagranicznych, który wyjechał przed 15 tu dniami do Marokko, ma, jak mówią, polecenie wyjednać u Abd el Rhamana formalne żądanie interwencyi wojsk francuzkich. Ministerstwo pragnęłoby mieć w ręku akt tej natury, dla usprawiedliwienia przed Anglią wejścia wojsk naszych na terytorium Marokkańskie. Tymczasem zaś Marszałek Bugeaud otrzymał polecenie zwracać, i nie stanowczego nie przedsiębrać przeciw Emirowi. P. Guizot pragnie również otrzymać akt pomieniony, aby go mógł przedstawić Izbowi w czasie ich otwarcia.

— Съ пароходомъ „Лабрадоръ“ получены въ Тулонѣ, 11 Ноября, письма и журналы изъ Алжира, отъ 9 числа с. м., въ коихъ подтверждаютъ слухъ о возстаніи въ Марокко, однако въ дописаніяхъ изъ Танжера, отъ 2-го Нолбря, ничего о томъ не упоминаютъ.

— Путешественники прибывшіе минувшей ночи на пароходъ изъ Алжира, рассказываютъ, что на пути близъ Тенеца узнали они о возстаніи Арабовъ въ тамошней странѣ и въ окрестностяхъ Орлеанвилла. Они извѣстились о томъ отъ прибывшаго на пароходъ коменданта Тенезскаго порта.

— Генераль-лейтенантъ Компанъ скончался послѣ продолжительной болѣзни. Онъ вступилъ въ службу волонтеромъ въ 1792 г. и чрезъ четыре года былъ уже бригаднымъ генераломъ. При Аустерлицѣ произведенъ онъ былъ въ дивизионные генералы, и показалъ много отличій, за которыя Наполеонъ неоднократно отдавалъ ему справедливость.]

А н г л и я.

Лондонъ, 13 Нолбря.

Говорятъ, что гр. Лонсдаль уволенъ отъ должности генераль-почтмейстера, а на мѣсто его вмѣстѣ быть назначенъ гр. Сентъ-Жерманъ (лордъ Элиотъ). Въ официальной газетѣ ничего однако же о томъ не пишутъ.

— Въ министерскихъ журналахъ пишутъ, что министры снова придутъ на сѣхъ дняхъ въ Лондонъ, на засѣданіе тайнаго совѣта, на коемъ парламентъ *pro forma* будетъ отсроченъ до 27 с. м. Постановленіе это предвѣщаетъ, что парламентъ вскорѣ будетъ созванъ.

— Правительство назначило президентами двухъ учреждающихся въ Ирландіи коллегій, профессора Кена, извѣстнаго автора сочиненія: О вспомогательныхъ средствахъ Ирландіи, и Д-ра Кювана, генеральнаго викарія католической епархіи въ Гальве.

— Съ пароходомъ *Avon* получено изъ Вера-Круза 2,751,193 доллара для города Сутгамптона. Изъ Мексики ничего не пишутъ о войнѣ съ Соединенными Штатами, но сообщаютъ о политическомъ переворотѣ, которое можетъ содѣйствовать возвращенію президента Сантаны къ прежней должности. На островѣ Гаити вспыхнула война между Гаитянами и Домингцами. Два отряда войскъ выступили противъ Санъ-Яго и Доминго.

— Въ *Standard* напечатано: Со всякимъ вновь прибывшимъ съ востока судномъ, получаютъ донесенія о новыхъ нападеніяхъ пиратовъ на греческомъ архипелагѣ, преимущественно близъ Самоса, Станкіо, Селламава и Агатовисси, кои сдѣлались обыкновеннымъ сборнымъ мѣстомъ морскихъ разбойниковъ; они успѣли уже даже отразить атаку французскаго военнаго брига и двухъ австрійскихъ шонеровъ.

14 Нолбря.

— Вновь избранный Лондонскій лордъ-меръ исполнилъ установленную присягу 8 с. м., и въ этотъ день происходилъ торжественный его въездъ въ столицу. На пиршествѣ, данномъ по сему случаю въ биржевой залѣ, находился только одинъ изъ министровъ, сэръ Джемсъ Грагамъ, который, при обычномъ тостѣ, говорилъ о важности Лондона въ торговомъ свѣтѣ, но ни слова не сказалъ о политикѣ.

— Во вчерашнихъ биржевыхъ извѣстіяхъ журнала *Globe* сообщаютъ, что поручикъ Вагорвъ, не смотря на дѣлаемыя ему возраженія, рѣшительно утверждаетъ, что пересылку Остъ Индской почты чрезъ Германію, не только въ лѣтнее, но и въ зимнее время, можно производить удобнѣе и скорѣе, чѣмъ чрезъ Францію. Впрочемъ предпріятіе его нашло много приверженцевъ. Въ знакъ общей благодарности, открыли подписку въ пользу Г. Вагорва; газета *Times* пожертвовала 200 фун. стер.

— Въ иностранной политикѣ не произошло ничего важнаго. Посѣщеніе г-номъ Тьеромъ Лондона, уничтожило нерасположеніе существовавшее къ нему съ 1840 года, и лордъ Пальмерстонъ, съ коимъ имѣлъ онъ дружеское совѣщаніе, общалъ посѣтителю взаимно въ Парижъ въ предстоящую зиму. Впрочемъ отношенія между Франціею и Англіею не были никогда столь дружественны, какъ нынѣ; общія ихъ дѣйствія

— *Statkem parowym Labrador* otrzymano, 11-go listopada, w Tulonie listy i gazety, datowane z Algieru 9-go t. m. Powtarza się w nich pogłoska o powstaniu w Marokko; jednakże niema o tém żadnej jeszcze wzmianki w doniesieniach z Tangeru, z dnia 2-go listopada.

— Podróźni, przybyli zeszłej nocy parostatkem z Algieru, zapewniają, że przepływając około Tenez dzielili się, iż pokolenia w pobliżu tego miejsca, oraz w okolicach Orleansville powstały. Wiadomość ta przyniesioną im została na pokład, przez komendanta portu Tenez.

— Jeneral-Porucznik Compans umarł po długiej chorobie. W r. 1792 zaciągnął się do wojska, jako ochotnik; we catery lata później był już Jenerałem Brygady; w bitwie pod Austerlitz otrzymał stopień Jenerała dywizyi, i później tak się odznaczał, że Napoleon niejednokrotnie o zasługach jego zaszczytnie wspominał.

А н г л и я.

Лондонъ, 13 listopada.

Mówią, że Hr. Lonsdale złożył urząd pocztmistrza jeneralaego, który ma być oddany Hr. St. Germans (Lordowi Eliot). Gazeta rządowa nie jednakże o tém nie wspomina.

— Dzienniki ministerjalne donoszą, że Ministrowie znówu za kilka dni zgromadzą się do Londynu na tajną radę, na której parlament *pro forma* odroczony będzie do 27 b. m. Postanowienie to wróży, że parlament będzie niebawem zwołany.

— Rząd mianował Prezesów dwóch mających się utworzyć kollegiów w Irlandyi. Prezesami tymi są: Professor Kane, znany autor dzieła *O źródłach pomocniczych Irlandyi*, i Dr. Kiowan, wikary-jeneralny dyecezyi katolickiej w Galway.

— Parostatek *Avon* przywiózł z Veracruz 2,751,193 dolarów dla miasta Southampton. Wiadomości z Mexyku nie wspominają nic o wojnie ze Stanami-Zjednoczonymi, natomiast mówią o przesileniu politycznym, które może powrócić prezesostwo Jenerałowi Santana. Na wyspie Hajty wybuchła znówu domowa wojna, między Hajtyjczykami a Dominicanos. Dwa oddziały wojsk wyruszyły przeciw Santiago i San-Domingo.

— Piszą w *Standard*: „Každy przybywający ze wschodu okręt, przywozi wiadomości o nowych zuchwałstwach piratów, popełnianych na archipelagu Greckim, mianowicie w bliźkości Samos, St-uchio, Seklamawa, Agatonissi, które stały się miejscem zwyczajnych zbiegowisk zbojców morskich; zdołali oni już nawet odeprzeć atak brygu wojennego francuzkiego i dwóch austryackich szonerów.

Dnia 14 listopada.

— Nowy Lord-Mer Londynu wykonał przysięgę 8-go b. m., i odbywał uroczysty wjazd do miasta. Na biesiadzie dawanей z tego powodu w Guildhall, znajdował się tylko jeden Minister, Sir James Graham, który, przy zwykłym toaście, mówił o ważności Londynu w świecie handlowym, o polityce zaś ani słowa nie wspominał.

— *Globe* w swoich wczorajszych wiadomościach giełdowych donosi, że Porucznik Waghorn, pomimo wszelkich zarzutów, utrzymuje stale, że przesyłanie poczty indyjskiej przez Niemcy, nie tylko w lecie, ale i w zimie, da się z łatwością skuteczniej przedź niż przez Francją. Jakoż jego przedsięwzięcie znalazło wielu stronników pomiędzy tutejszemi kupcami; otworzono nawet subskrypcyę, dla okazania mu publicznej wdzięczności. Gazeta *Times* zapisała 200 f. szt.

— W polityce zagranicznej nie nie zaszło ważnego. Odwiedziny P. Thiersa w Londynie zagoiły rany z roku 1840, i Lord Palmerston, z którym miał poufną konferencyę, przyrzekł go odwiedzić nawzajem na przyszłą zimę w Paryżu. Zresztą stosunki pomiędzy Francją i Anglią nie były nigdy bardziej przyjaźielskie jak teraz; ich wspólne działania na rzece La-Plata są szczere i czynne; z obu-

на рѣкѣ Ла-Платѣ, искренны и успешны; однакоже обѣ стороны не предпримуть ничего особенно важнаго противъ Мадагаскара.

ГЕРМАНИЯ.

Гросс-Герцогство Гессенское.

16 Ноября, по утру, 101 пушечнымъ выстрѣломъ, воздѣлено жителямъ города Дармштадта радостное извѣстие о благополучномъ разрѣшеніи отъ бремени сыномъ супруга герцога Карла Гессенскаго.

Герцогство Шварцбург-Рудольштадтское.

11 сего Ноября, скончался здѣсь, послѣ непродолжительной болѣзни, наследный герцогъ Гюнтеръ. Герцогскій титулъ наследуетъ теперь братъ владѣтельнаго герцога.

ИТАЛІЯ.

Римъ, 9 Ноября.

Вчера свирѣпствовала здѣсь буря въ продолженіи 18 часовъ, при чемъ шелъ чрезвычайно сильный дождь. Тибръ выступилъ изъ береговъ, и наводило не только низменную часть города но и окрестности такъ, что сегодня только на лодкахъ можно было проѣхать въ городъ; почта и дилижансы идущіе къ северу, вынуждены слѣдовать чрезъ Монтенаріо, потому что вся долина Тибра покрыта водою. Одинъ изъ возвращающихся почтальновъ утонулъ съ четырьмя лошадьми, а другой, ухватившись за суку дерева, съ трудомъ, былъ спасенъ пришедшими людьми. Шесть пастуховъ и пастуховъ утонули. Почта опоздала цѣлымъ днемъ, а путешественники, отправившіеся въ Неаполь, Флоренцію и Чивита-Векіа, сегодня возвратились, потому что дороги такъ испорчены, что не лзя проѣхать. Убытки причиненныя этимъ разлитіемъ на поляхъ, въ Сабинской горы, неисчислимы, тѣмъ болѣе, что не лзя быдо ожидать этого случая.

Палермо, 4 Ноября.

Третьяго дня, сирокко дулъ цѣлый день, зной былъ нестерпимый; это однакоже не помѣшало Ея Величества Государынѣ Императрицѣ Всероссийской принять въ любимомъ мѣстѣ, то есть въ саду, Короля Неаполитанскаго. Вчера, послѣ сирокко, было время дождливое и холодное.

— Вчера, Его Императорское Величество, въ сопровожденіи принца Альберта Прусскаго и герцога Серро-ди-Фалько, изволилъ ѣздить въ Монреали, съ гробницей чтобы посѣтить кафедральную церковь и гробницы Королей Нормандскихъ. Государь Императоръ ѣздило развѣ посѣщать городъ и пешкомъ, а равно изволилъ заходить въ лавки, для покупки различныхъ товаровъ, оставляя при этомъ по ведоу слѣды своей щедрости. Кажется, что и Король привлялъ это обыкновеніе, потому что прежде сего, ѣдучи верхомъ или въ экипажѣ, былъ окруженъ многочисленною свитою, а теперь прогуливается обыкновенно въ сопровожденіи своихъ братьевъ или двухъ адъютантовъ.

6 Ноября.

Ея Императорское Величество Государыня Императрица, изволилъ проводить большую часть дня въ саду или на терасѣ, подлѣ своихъ оконъ. Вчера, цѣлыя часы смерти въ Бозѣ почившей Императрицѣ въ траурѣ.

— Сегодня погода холодная и сырая, но не смотря на то, Его Величество Государь Императоръ изволилъ прогуливаться, вмѣстѣ съ Ея Высочествомъ Великою Княжною Ольгою Николаевною. Ея Величество Государыня Императрица мало спрашиваетъ совѣтовъ врачей, потому что благоприятный климатъ и прекрасная погода замѣняютъ всѣ лекарства.

— Генералъ-лейтенантъ графъ Брандбургъ, отпущенный въ прошлый Понедѣльникъ Государынѣ Императрицѣ, получилъ отъ Ея Величества въ подарокъ, для своей супруги, драгоценный браслетъ и перстень. Драгоценности эти украдены у графа, равно какъ и деньги съ другими вещами въ гостиницѣ, въ которой онъ останавливался. Пустая

stron jednak nie będzie przedsięwzięto nic ważnego przeciw Madagaskaru.

НИМЦУ.

Z Wielkiego Xięstwa Heskiego.

Dnia 16 listopada z rana, wystrzały z dział ogłosily miastu Darmstad i oalemu krajowi, radością wiadomości, że Xiężna Karolowa Heska szczęśliwie powila syna.

Z Xięstwa Schwarzburg-Rudolstadt.

Dnia 11 listopada, umarł, po krótkiej chorobie, dziedziczny Xiążę Günther. Miira Xiążęca spada teraz na brata panującego Xięcia.

ВЕОСНУ.

Rzym, 9 listopada.

Wczoraj trwała tu przez 18 godzin burza, której towarzyszył nadzwyczaj silny deszcz. Tyber wystąpił z brzegów i zalał nie tylko dolną część miasta, ale i pola okoliczne, tak, że dzisiaj tylko na łódce w miejsca te dostać się można. Pocztę i dyliżanse na północ idące, muszą iść przez Monte Mario; albowiem cała dolina Tybru jest pod wodą. Jeden z powracających pocztelijonów utonął wraz z czterema końmi drugi zaś uchwyciwszy się gałęzi drzewa, ledwie z wielkim wysiłeniem ocalony został przez nadbiegłych ludzi. Również sześciu pasterzy i furmanów znalazło śmierć w nurtach rzeki; pocztę opóźniły się o dzień jeden, a podróżni którzy wyjechali w różne strony: do Neapolu, Florencyi i Civita-Vecchia, popowracali wszyscy, nie mogąc się przeprawić z przyczyną popsutych dróg. Szkody zrządzone przez ten wylew na polach pod górą Sablińską są niezmierne, tém bardziej, że wypadek ten w jesieni nie był wcale spodziewany.

Palermo, 4 listopada.

Dnia onegdajszego, sirocco wiał przez dzień cały, upał był nieznośny; to jednak nie przeszkodziło N. CESARZOWEJ Rossyjskiej przyjąć, w ulubioném przez siebie miejscu, to jest w ogrodzie, odwiedzin Króla Neapolitańskiego. Wczoraj, jak zwykle po sirocco, czas był chłodny i dżdżysty.

— Wczoraj rano, N. CESARZ Rossyjski, udał się, w towarzystwie Xięcia Alberta Pruskiego i Xięcia Serra di Falco, do Monreale, dla obejrzenia katedry i grobów Królów Normandzkich, które w niej się znajdują. N. PAN kilkakrotnie zwiedzał miasto sam i pieszo; przeczem wstępował do kilku sklepów dla zakupienia rozmaitych towarów, zostawiając wszędzie ślady szczodrobliwości Swojej. Zdaje się, że i Król przyjął podobny zwyczaj; dawniej bowiem, jadąc konno lub w powozie, zwykle był otaczany liczną eskortą, teraz zaś przechadza się zwykle w towarzystwie swych braci lub dwóch adjutantów.

Dnia 6 listopada.

N. CESARZOWA przepędza najpiękniejszą część dnia w ogrodzie lub na tarasie, przed swemi oknami. Wczoraj, jako w rocznicę śmierci CESARZOWEJ Matki, Rodzina CESARSKA przywdziała żałobę.

— Dzisiaj czas jest zimny i wilgotny, mimo to jednak, N. PAN udał się powozem na przejażdżkę, wraz z JEJ CESARSKĄ WYSOKOŚCIĄ WIELKĄ Xiężniczką OLGA NIKOLAJEWNA. N. PANI mało zasięga rady lekarzy, bo piękna natura i łagodny klimat, zastępują wszystkie lekarstwa.

— Jenerał-porucznik hrabia Brandenburg, zegnając w zeszły Poniedziałek N. CESARZOWĘ, otrzymał od Niej w podarunku dla swęj żony kosztowną bransoletkę i pierścień. Klejnoty te ukradziono hrabiemu, wraz z pieniędzmi i innymi kosztownościami, z hotelu gdzie mieszkał. Wypróżnioną szkatułkę znaleziono w morzu, a Król nakazał najściślejsze poszukiwania.

шкатулка найдена въ морѣ, и Король приказалъ строжайше изслѣдовать этотъ случай.

— Ея Величество Государыня Императрица Всероссийская назначила для бѣдныхъ г. Палермо по 1,800 дукати въ мѣсяць, а 600 дукати въ приданное молодымъ дѣвушкамъ.

ТУРЦІЯ.

Константинополь, 23 Октября.

Происшедшія въ послѣднее время недоразумѣнія между Портою и французскимъ посланникомъ, совершенно нынѣ улажены посредствомъ взаимнаго снисхожденія. Г. Буркевей прекратилъ протестъ противъ приговора, освобождающаго дружскаго шеика отъ обвиненія въ убійствѣ Патера Карло, а Порта утвердила 60,000 пиастровъ вознагражденія за сожженные въ Солимѣ и Абергъ монастыри, и сверхъ сего обѣщала вознаградить всѣхъ тѣхъ Христіанъ, кои вслѣдствіе послѣдняго распоряженія Шекибъ-Эффендіа, относительно переселенія изъ горъ въ Бейрутъ, понесли какія либо потери въ людяхъ или своихъ имуществахъ.

— Риза-Паша получилъ предписаніе оставить свой дворецъ, состоящій при Чираганскомъ сералѣ, куда Султанъ черезъ нѣсколько дней переедетъ на зимнее жительство. Риза-Паша перейдетъ въ свой лѣтній дворецъ, находящійся въ отдаленной отъ столицы деревнѣ Кади-Казъ.

— Въ Иерусалимѣ назначенъ англійскій консулъ. Епископъ Англиканской церкви отсрочилъ поѣздку свою въ Александрію, по случаю полученія разрѣшенія на постройку евангелической церкви.

26 Октября.

Вслѣдствіе послѣднихъ переменъ въ министерствѣ, глаза всѣхъ обращены на Султана. Освободившись отъ вліянія Ризы-Паши и Савфети-Паши, онъ взялъ мощною десницею бразды правленія. Призваніе Решида-Паши и введеніе его въ кабинетъ есть личное дѣйствіе Султана. Вѣрный своей мысли, вѣнчанный владѣтель хочетъ дальѣе двинуть свое дѣло преобразованія, столь блистательно и при такихъ громкихъ рукоплесканіяхъ Европы начатое имъ обновленіемъ иульханскаго гаттишерифа, и призываетъ мужа, который тогда столь искусно содѣйствовалъ ему. Мѣра сія произвела здѣсь сильное впечатлѣніе. Удовольствіе, съ весьма малымъ исключеніемъ, было всеобщее какъ между Турками такъ равно и между дипломатическимъ корпусомъ. Никогда Оттоманская имперія не имѣла столь способнаго, просвѣщеннаго и благонамѣреннаго министра; возвращеніе его послужитъ для государства главною стихіею силы и успѣха, и должно надѣяться, что, при содѣйствіи такого министра, Султанъ будетъ въ состояніи совершить важныя дѣла.

— Вчера Селимъ-Бей отправился въ Тунисъ, для врученія тамошнему бейю почетной сабли, а равно фирмана о предоставленіи ему по жизни должности правителя. Оттуда Селимъ-Бей отправится въ Александрію, для поздравленія Вице-Короля, по случаю бракосочетанія его дочери.

— Али-Эффенди назначенъ сановникомъ перваго класса. Онъ теперь въ большой милости у Султана, которую заслужилъ своею правотою и европейскимъ образованіемъ. Говорятъ, что онъ будетъ вскорѣ назначенъ министромъ торговли, вмѣсто неспособнаго Галиля-Паши.

— Съ разрѣшенія Порты, три Россійскіе офицера главнаго штаба, на руссійскомъ военномъ бригѣ, сопровождаемомъ турецкимъ бригомъ, отправились въ Мраморное море и Геллеспонтъ, для пополненія русскихъ топографическихъ картъ.

— Изъ Митилены пишутъ, отъ 24 числа, что землетрясенія повторяются тамъ каждыя 10 дней.

— Гр. Нессельроде, сынъ Канцлера Россійской Имперіи, пробывъ 5 мѣсяцевъ въ Константинополѣ, отправился вчера чрезъ Мальту въ Палермо.

ТУРЦІЯ.

Константинополь, 23 października.

Непорозумienia zaszele w tych czasach pomiędzy Portą a Posłem francuzkim, zostały nakoniec całkiem usunięte, a to przez wzajemne ustępstwa. P. Bourquency zaniechał protestować przeciw wyrokowi uwalniającemu Szekia Druzyjskiego od zarzutu zamordowania Ojca Carlo; Porta zaś przyznała 60,000 piastrów wynagrodzenia za spalone klasztory w Solimie i Abei, tudzież przyobiecała wynagrodzić wszystkich Chreścian, którzy skutkiem ostatniego rozporządzenia Szekib-Effendego, względem ustąpienia z Gór do Bejrutu, ponieśli jakakolwiek stratę na osobach lub majątkach swoich.

— Riza-Basza otrzymał rozkaz opuszczenia swego pałacu położonego tuż przy pałacu Czyragan, który Sultan za kilka dni na zimowe zajmie mieszkanie. Riza-Basza przeniesie się do swego letniego pałacu, w oddalonej od stolicy wsi Kadi Koż.

— W Jerozolimie ustanowiono Konsula angielski. Biskup anglikański ożdził podróż do Alexandryi, z powodu, że właśnie w owej chwili nadeszło pozwolenie na budowę kościoła ewangelickiego.

Dnia 29 października.

W skutku ostatnich zmian w ministerstwie, wszystkich oczy zwrócone są na Sultana. Wiedziawo, że oswojony od opieki, przywłaszczonęj przez Riza-Baszę i Sawfeti-Baszy, objął silną ręką rządu państwa. Powołanie Reşida-Baszy i wstęp jego do gabinetu, jest przebiegiem osobistym dziełem Sultana. Wierny pierwszej myśli swego panowania, Abdul Medzid chce dalej prowadzić dzieło reformy, tak świetnie rozpoczęte z poklaskiem całej Europy, przez ogłoszenie hattiszeryfu z Gullane, i przywołuje męża, który go wówczas tak skutecznie wspierał, i był prawdziwym twórcą i głową reformy. Ten krok sprawił tu wielkie wrażenie. Zadowolenie, z małym wyjątkiem, było powszechne tak w kraju jak i w Ciele Dyplomatycznym. Nigdy państwo Otomańskie nie miało tak zdolnego, światłego i z tak dobrymi zamiarami Ministra; powrót jego będzie dla kraju potężną ręką sily i postępu, i spodziewać się należy, że przy pomocy takiego Ministra, Sultan będzie mógł wielkich dokazać rzeczy.

— Wczoraj, Selim Bej odpłynął do Tunetu, dla wręczenia tamicznemu Bejowi szabli honorowej, oraz firmanu inwestytury na dożywotnią rejencyę. Ztamąd Posel uda się do Alexandryi, dla złożenia Wice Królowi powieszowań, z okoliczności zaślubin jego córki.

— Ali-Efendi został mianowany urzędnikiem pierwszjej klasy. Ma on teraz wielkie łaski u Sultana, na które zasługuje sprawiedliwie przez swą prawosć i Europejskie wykształcenie. Mówią, że wkrótce zastąpi w ministerstwie handlu niezdolnego Halila-Baszy.

— Za pozwoleniem Porcy, bryg wojenny Rossyjski, mający na pokładzie trzech oficerów sztabu głównego, udał się, w towarzystwie brygu tureckiego, na morze Marmora i Hellespont, w celu dopełnienia pod względem topograficznym kart Rossyjskich.

— Listy datowane 24-go z Mitylenu, donoszą, że trzęsienia ziemi powtarzają się tam od dni dziesięciu.

— Hr. Nesselrode, syn Kanclerza Państwa Rossyjskiego, po pięciu miesięcznym pobycie w Stambule, udał się wczoraj przez Malte do Pалermo.